

Druga priznana rejska organizacija v čebelarstvu (DPO)

NAVODILA ZA VZDRŽEVANJE TESTNIH ČEBELJIH DRUŽIN

V okviru testiranja matic kranjske čebele, ki so vzrejene v vzrejališčih v Sloveniji, želimo pridobiti podatke o posameznih lastnostih, ki bodo koristili pri ocenjevanju kvalitete vzrejenega materiala in bodo služili pri nadaljnji odbiri matičarjev in tudi trotarjev.

Nekaj splošnih navodil, ki jih je pri testiranju potrebno upoštevati:

- Čebelarstvo, ki izvaja testiranje, mora biti usmerjeno v pridelavo medu,
- zelena velikost čebelarstva je vsaj 20 do 30 čebeljih družin,
- matice so za čebelarja neznanega izvora,
- nove, testne družine, morajo biti pripravljene v poletnem - jesenskem obdobju, v panjih z enotno dimenzijo satja. V tem času naj bodo družine čim bolj izenačene.

Pozneje, kot v septembru, se družinam ne dodaja čebel ali zalege. Jakost družine mora zagotavljati preživetje zimskega obdobja.

- Obvezno zatiranje varoj v vseh čebeljih družinah na stojišču v zimskem obdobju;
- Matice v testnih družinah so označene, družine imajo panjski list, na katerega se vpisujejo za testiranje potrebni podatki;
- Testne družine morajo ves čas testiranja ostati skupaj in se ne smejo deliti lokacijsko na več skupin;
- Vse družine na stojišču je potrebno oskrbovati enako, prav tako mora biti enotno in evidentirano vsako zatiranje varoj;
- Zabeleženo mora biti vsako dodajanje ali odvzemanje hrane ali medu;
- Preventivna raba zdravilnih sredstev za druge namene (nosemavost) ni dovoljena.

KRITERIJI OCENJEVANJA TESTNIH DRUŽIN

1. **PRIDELEK MEDU:** Je zelo pomemben kriterij. Ocenjevanje iztočene količine medu je mogoče na dva načina:
 - medeno satje izločeno iz družine označimo in stehtamo. Po končanem točenju, prazno satje ponovno stehtamo in neto količino medu zabeležimo na evidenčni list.
 - Sprejemljiva je tudi druga metoda, pri kateri izločeno medeno satje iz družine preštujemo in stehtamo. Po končanem točenju stehtamo 50 do 100 iztočenih satov

in povprečno težo sata upoštevamo pri izračunu neto količine iztočenega medu iz posamezne testne družine.

Rezultat vsakega točenja vnesemo v evidenčni list. Skupna količina pridelanega medu v čebelarški sezoni je vsota pridelanega medu po vsakem točenju.

- 2. MIRNOST ALI OBNAŠANJE:** Vsak čebelar želi imeti v svojem čebelarstvu čim bolj mirne čebele, ker je s takšnimi čebelami lažje delati. Zaradi tega je v njegovem interesu da ve, katere družine so mirne in katere ne. Po mednarodno sprejetih kriterijih se lastnost ocenjuje v stopnjah od 1 do 4 :

- 1 – Čebele napadajo kljub uporabi dima,
- 2 – Posamezne čebele napadejo in pičijo, kljub uporabi dima
- 3 – Za delo z družino niso potrebna zaščitna oblačila, če se uporablja dim,
- 4 – Za delo z družino nista potrebna niti dim niti zaščitna oblačila.

DOVOLJENE SO VMESNE OCENE.

Ocenjuje se večkrat letno, priporočljivo je vsakokratno ocenjevanje, ko odpiramo panj. Na koncu sezone v evidenčni list vnesemo izračunano povprečno vrednost.

- 3. ROJENJE** testnih družin se prav tako ocenjuje v štirih stopnjah, dovoljene pa so vmesne ocene. V evidenčni list vnesemo izračunano povprečno vrednost, ki smo jih večkrat beležili med sezono.

- 1– Družina je rojila, oz. je bilo rojenje preprečeno z največjim naporom
- 2 – Družina aktivno gradi matičnike, opazno je zmanjšanje obsega nepokrite zalege
- 3 – Občasno se v družini opazi zaležen matičnik oz. matični nastavek, vendar ni opaznih drugih znakov rojenja. Rojenje se z lahkoto prepreči z dodajanjem praznih satov v panj.
- 4 – V družini ni opaziti rojilne aktivnosti, matični nastavki niso zaleženi, niti ni opaznih matičnikov.

DOVOLJENE SO VMESNE OCENE.

- 4. ODPORNOST NA VAROJE:** Spremljanje napadenosti testnih družin z varojami je zelo pomemben kriterij pri odbiri matičarjev in tudi splošno v čebelarstvu. Vsakršno tretiranje družin in ocenjevanje odpada varoj mora biti izvedeno v vseh družinah na stojišču istočasno, uporabljene metode in sredstva pri delu pa morajo biti enotna. V poznem spomladanskem obdobju je potrebno spremljati naravni odpad varoj v vseh testiranih družinah v obdobju okrog 30 dni.

V evidenčni list vpišemo datum vstavitve testnega vložka in datum zaključka spremljanja naravnega odpada varoj, ter število odpadlih varoj.

5. **RASNE KARAKTERISTIKE:** Obarvanost obročkov zadka. Ocenjuje se obarvanost prvega in drugega obročka na zadku ter število posameznih čebel z obarvanimi obročki (zapisuje se zastopanost obarvanih čebel v odstotkih). Obseg obarvanosti se oceni z ocenami od 1 do 4, pri čemer ocene pomenijo:

- 1 - pri večini obarvanih čebel (do 2% čebel) sta dva obročka na zadku obarvana rumeno (rumen, usnjeno rjavi, oranžni)
- 2 - pri večini obarvanih čebel je prvi obroček obarvan oranžno (prvi obroček je povsem obarvan)
- 3 - pri večini obarvanih čebel je prvi obroček delno obarvan
- 4 - vsi obročki so temni ali so prisotne usnjeno rjave pege

DOVOLJENE SO VMESNE OCENE.

kranjska sivka

križanec

Italijanska ali buckfast čebela

SPREJEM MATIC IN PREZIMITEV

Potem, ko boste matice dodali v čebelje družine, vas bomo po dveh mesecih preko pošte vprašali o sprejemu matic, kasneje pa še o zazimovanju in preživetju zimskega obdobja.

Cilj tega testiranja je ohranjati in izboljševati lastnosti kranjske čebele.

Za pomoč in informacije lahko pokličete na telefon: 01/280-52-41 ali po e-pošti na vzreja.matic@kis.si ali eva.cukjati@kis.si

Želimo vam veliko uspeha,

Sodelavci oddelka za živinorejo, čebelarstvo